

การประเมินผลพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
พ.ศ. 2542 ภายใต้การเปิดเสรีด้านการบริการทางการศึกษาในกรอบ
ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement
on Services - AFAS): ศึกษากรณีโรงเรียนนานาชาติใน
เขตกรุงเทพมหานคร*

The Evaluation of Foreign Business Act B.E. 2542 under
Education Services in ASEAN Framework Agreement on Services
(AFAS): A Case Study of International School
in Bangkok Metropolis

ประพีร์ อภิชาติสกุล (Prapee Apichatsakol)
ดร., ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Dr., Department of Political Science, Faculty of Social Science,
Srinakharinwirot University
วรพิทย์ มีมาก (Vorapitaya Meemak)
รองศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Assoc. Prof. Dr., Department of Political Science, Faculty of Social Science,
Srinakharinwirot University

* บทความนี้เป็นบทความวิจัยของโครงการวิจัยเรื่อง “การประเมินผลพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ภายใต้การเปิดเสรีด้านการบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services - AFAS) : ศึกษากรณีโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยได้รับทุนจากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ภายใต้การบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน โดยใช้โรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานครเป็นกรณีศึกษา และใช้ CIPP model เป็นตัวแบบในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 100 คน ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนนานาชาติ 19 คน ครูใหญ่/ ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติ 18 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ 20 คน ผู้ประกอบการโรงเรียนนานาชาติ 9 คน ผู้ถือหุ้น 15 คน และกรรมการสมาคมโรงเรียนนานาชาติ 19 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้ การวิเคราะห์จะใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบแบบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลที่ได้จากการวิจัย คือ ผลการประเมินพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ภายใต้การเปิดเสรีด้านบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน ในมิติบริบท มิติปัจจัยนำเข้า มิติกระบวนการ และมิติผลผลิต พบว่า อยู่ในระดับปานกลางหนึ่ง เมื่อนำคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน เข้ามาพิจารณาร่วมด้วย ผลการประเมินทั้ง 4 มิติ พบว่า ทักษะโดยรวมยังคงอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ในกรณีของการประเมินแต่ละมิติ ผลการประเมินที่ได้พบว่า ทักษะการประเมินจะมีความแตกต่างกันบ้างในกรณีของเพศ สถานภาพ และอายุ แต่ความแตกต่างดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542, การเปิดเสรีด้านการบริการทางการศึกษา, ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน, อาเซียน, โรงเรียนนานาชาติ

Abstract

This study aims to evaluate the Foreign Business Act B.E. 2542 under Education Services in ASEAN Framework Agreement on Services (AFAS): A Case Study of International School in Bangkok Metropolis. The CIPP is used as the evaluation model. The sampling group consists of 100 participants, namely, 19 international school's executive committees, 18 head masters and principals, 20 international

school's administrative assistants, 9 international school's operators, 15 shareholders and 19 international school's association members. The sampling method applied in the study is simple random sampling. The essential research tool used is reliability-tested questionnaire. The analytical methods implemented are the descriptive statistics, t-test and the analysis of variance.

The findings reveal that the evaluation result of the Foreign Business Act B.E. 2542 according to Education Services in ASEAN Framework Agreement on Services (AFAS) under the following dimensions: Context Evaluation, Input Evaluation, Process Evaluation and Product Evaluation lay in the average range. The evaluation result of the 4 dimensions once taken the personal data, i.e., gender, educational level, status, age and working experience into consideration confirms the moderate stand point. The evaluation result of each dimension depicts a slight difference with the standpoint of status, gender and age, but, nevertheless, not indicates statistically significant at 0.05 level.

Keywords: Foreign Business Act B.E. 2542, Free trade in education services, ASEAN Framework Agreement on Services- AFAS), ASEAN, International School

บทนำ

ในปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในทุกภูมิภาคของโลกไม่เว้นแม้แต่ประเทศไทย ทั้งนี้โดยเฉลี่ยจะมีโรงเรียนนานาชาติเปิดใหม่ปีละ 3-5 แห่ง และมีแนวโน้มเปิดใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รองรับจำนวนนักเรียนที่มากขึ้นจากทั้งเด็กไทยและต่างชาติ ซึ่งไม่เพียงแต่โรงเรียนนานาชาติสัญชาติไทย ยังมีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนด้วย (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2556)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา จำนวนนักเรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของนักเรียนไทยที่ผู้ปกครองเล็งเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษตั้งแต่วัยเด็ก และนักเรียนต่างชาติที่ผู้ปกครองเข้ามาทำงานหรือประกอบธุรกิจภายในประเทศไทย โดยพบว่า พ.ศ. 2556 มีโรงเรียนนานาชาติทั่วประเทศ จำนวนทั้งหมด 147 แห่ง แบ่งเป็นในกรุงเทพฯ และปริมณฑล 91 แห่ง และต่างจังหวัด 56 แห่ง มีจำนวนครูสอนรวม

ประพีร์ อภิชาติสกุล/ วรพทย์ มีมาก

6,176 คน และมีจำนวนนักเรียนโรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทนานาชาติ 41,219 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

การบริการทางการศึกษาจัดเป็นหนึ่งในรายการของการเปิดเสรีทางการค้า ภายใต้กรอบข้อตกลงการค้าเสรีแห่งภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Free Trade Agreement: AFTA) ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมกันจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียนนี้ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 และประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 และมีผลใช้บังคับเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความร่วมมือด้านการค้าบริการบางสาขาที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศสมาชิกให้มากขึ้น ลดอุปสรรคด้านการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิก และเปิดตลาดการค้าบริการระหว่างกลุ่มเศรษฐกิจให้มากขึ้น ซึ่งเป้าหมายของ AFAS คือ เปิดเสรีอย่างเต็มที่ในปี พ.ศ. 2558 (กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2554) เพื่อรองรับการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะรวมตัวเป็นตลาดเดียว มีฐานการผลิตร่วมกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือได้อย่างเสรี

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันหากจะมีการเข้ามาลงทุน ก็ต้องทำในลักษณะการร่วมทุนกับคนไทย เพราะกฎหมายยังไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียน โดยในการทำธุรกิจของคนต่างด้าวในประเทศไทยนั้น มีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ควบคุม และกำหนดหลักเกณฑ์ การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นกฎหมายเพื่อส่งเสริมให้มีการแข่งขันในการประกอบธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นประโยชน์กับประเทศไทยโดยรวม และเป็นการดำเนินการให้สอดคล้องกับพันธกรณีตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ยังคงมีบทบัญญัติที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เพื่อประเมินกฎหมายฉบับนี้ว่า จะส่งเสริมและสนับสนุนชาวต่างด้าวในการเข้ามาลงทุนในธุรกิจโรงเรียนนานาชาติประเทศไทยหรือไม่ โดยมีขอบเขตการศึกษาเป็นโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะในกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนนานาชาติตั้งอยู่มากที่สุด และจะทำการศึกษาว่าพระราชบัญญัตินี้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามพันธกรณีความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (AFAS) หรือไม่อย่างไรเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงจากการรวมตัว

รวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 นี้ให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ภายใต้การบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services - AFAS) โดยใช้โรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานครเป็นกรณีศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ได้ทำการสำรวจแนวคิดทฤษฎีและหลักเกณฑ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบและนำมาใช้ในการศึกษาดังนี้ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินนโยบาย

นักวิชาการที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้กล่าวถึงการประเมิน ดังนี้

Stufflebeam (Stufflebeam and others, 1971) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนคือ (1) การวางเค้าโครงเพื่อการพรรณนาหรืออธิบาย (Delineating) (2) การได้มาซึ่งข้อมูล (Obtaining) (3) การบันทึกและรายงานผล (Reporting) (4) การนำไปใช้ประโยชน์ (Applying) และ (5) สารสนเทศเพื่อการพรรณนาและดุลพินิจ (Descriptive & judgmental information)

Alkin (Alkin, 1969, pp. 2-9) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการคัดเลือกข้อมูล การรวบรวม การวิเคราะห์ และการจัดทำรายงานผล อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

Rossi and Freeman (Rossi & Freeman, 1993, p. 103) ให้ทัศนะว่า การประเมินเป็นสิ่งที่นำมาใช้ช่วยในการตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะการประเมินจะให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการบริหารงาน นอกจากนี้ การประเมินยังเป็นประโยชน์ต่อการคาดการณ์ เพราะผู้ประเมินจะใช้การประเมินเป็นฐานที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การคาดการณ์

Scriven (Scriven, 1967) กล่าวว่า การประเมินเกี่ยวข้องกับการกำหนดความคุ้มค่าหรือคุณค่า (Determining of worth or value) ซึ่งมาจากการสังเกตและการใช้หลักเหตุผลของผู้ประเมิน

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการประเมินไว้หลายแบบ โดยแต่ละรูปแบบมีหลักการที่ต่างกันไป ซึ่งสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533, หน้า 5)

1) การประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal-Based Model) เป็นรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิมที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางในการประเมินโครงการต่างๆ Tyler เป็นผู้นำเสนอการประเมินรูปแบบนี้เน้นจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal Attainment หรือ Objective Based Model) โดยให้ความสำคัญไปที่ผลผลิตของโครงการ ถ้าผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จะถือว่า โครงการนั้นสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ อย่างไรก็ตาม การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นปัญหายุ่งยาก ดังนั้น วัตถุประสงค์ของโครงการจะต้องนำมาเขียนเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมก่อน ซึ่งจะช่วยให้ง่ายต่อการสร้างเครื่องมือและเปรียบเทียบผลจากการปฏิบัติ (Performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้

2) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) Eisner เป็นผู้นำเสนอการประเมินรูปแบบนี้เน้นที่บทบาทของผู้ประเมินโดยไม่ยึดจุดมุ่งหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดแนวทางและเกณฑ์การประเมิน การยอมรับในผลการประเมินจะขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือในผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ประเมิน

3) การประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision-Making Model) แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533, หน้า 13)

(1) รูปแบบ CIPP (Context-Input-Process-Product) Stufflebeam เป็นผู้นำเสนอการประเมินรูปแบบนี้ หมายถึง กระบวนการจำแนก รวบรวมและการเสนอข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของความมุ่งหมาย การออกแบบหรือการวางแผนการดำเนินงานและแผนงานของโครงการใดโครงการหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจรับผิดชอบและสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องกับการ

(2) รูปแบบ CSE (UCLA Center for the Study of Evaluation) Alkin เป็นผู้นำเสนอการประเมินรูปแบบนี้ หมายถึง กระบวนการพิจารณาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง การเลือกข้อมูลที่เหมาะสม การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจได้พิจารณาเลือกตามความเหมาะสม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมินแบบ CIPP มาใช้เพราะเป็นแบบที่มีการประเมินครอบคลุมทั้งระบบ ซึ่งมีข้อดีหลายประการ ดังต่อไปนี้

- 1) จะเน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น
- 2) สามารถนำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจตามขั้นตอนต่างๆ ซึ่งดำเนินการติดต่อกันมาในช่วงเวลาที่กำหนด เป็นการประเมินที่มีทั้งแบบประเมินระหว่างการดำเนินการและแบบประเมินรวบยอดอยู่ด้วยอย่างสมบูรณ์
- 3) เป็นรูปแบบที่มีลักษณะการใช้ข้อมูลย้อนกลับในกระบวนการต่างๆ ต่อเนื่องกัน และครบวงจร ผลจากการประเมินที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ
- 4) เป็นการประเมินทั้งระบบและครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจตามขั้นตอนต่างๆ ระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ ผลของการประเมินจะมีประโยชน์แก่ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อ ล้มเลิก หรือยุติโครงการ

2. แนวคิดการประเมินของ CIPP Model

ตัวแบบ CIPP ประกอบด้วยการประเมินด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ (Stufflebeam and others, 1971)

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการพรรณนาและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม ตลอดจนเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์โดยทั่วไป การประเมินบริบทจะช่วยให้การวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินบริบทจะทำให้ทราบถึงตัวแปรที่สำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย วิธีการประเมินสภาวะแวดล้อมมี 2 วิธี คือ Contingency Mode เป็นการประเมินบริบทเพื่อแสวงหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบ (Opportunities and Pressure Outside of the immediate) อันจะทำให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนาและส่งเสริมโครงการให้ดีขึ้น การประเมินแบบนี้จะทำได้โดยการสำรวจปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนดอย่างกว้างๆ เช่น การสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ค่านิยมของชุมชน ความต้องการต่างๆ แนวโน้มของเศรษฐกิจและสังคม การสำรวจปัญหาเหล่านี้ จะทำให้สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่มีประโยชน์ในการวางแผนโครงการต่อไป และการประเมินแบบ Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบระหว่างผลที่เกิดจากการปฏิบัติจริง (Actual result) กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การประเมินแบบนี้ทำให้ทราบว่า วัตถุประสงค์ใดบ้างที่ยังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

2. การประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการแสวงหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนงานต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยการพิจารณาว่า ข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ การประเมินปัจจัยเกี่ยวข้องกับ สมรรถนะของหน่วยงานในการ บริหารโครงการ ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ และการสนับสนุนในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากแผนการ ดำเนินการได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการ การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อแสวงหาและคาดการณ์ข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอน ที่กำหนดไว้
- 2) เพื่อรวบรวมและประมวลผลข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้บริหาร
- 3) เพื่อการจัดทำรายงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน

การประเมินกระบวนการจะทำให้ทราบถึง

1) ศักยภาพของทรัพยากรที่ทำให้เกิดความสำเร็จและความล้มเหลวของ โครงการ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงาน วิธีการสื่อสาร การให้เหตุผล ความ เข้าใจและเห็นพ้องกันในวัตถุประสงค์ของแผนการ เป็นต้น

2) ผลที่เกิดขึ้นขณะดำเนินการ ซึ่งจะนำไปเปรียบเทียบกับแผนงานก่อน การดำเนินการ

3) ยุทธวิธีที่นำมาใช้ในการประเมินกระบวนการว่า จะส่งผลต่อความสำเร็จและ ความล้มเหลวของโครงการมากน้อยเพียงใดและอย่างไร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีเป้าหมายเพื่อวัดและแปลผลความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ ทั้งในขณะระหว่างการปฏิบัติตามโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการ การประเมินผลผลิตจะทำให้ทราบว่า โครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยเปรียบเทียบ ผลลัพธ์กับมาตรฐานที่กำหนดไว้

3. หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการ ควบคุมและดูแลการประกอบธุรกิจของกิจการต่างชาติที่ต้องการประกอบธุรกิจในประเทศไทย สารสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ การวางหลักการควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

โดยมีการกำหนดคำนิยามของ “คนต่างด้าว” ที่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายฉบับนี้ไว้ใน มาตรา 4 โดยบัญญัติว่า “คนต่างด้าว” หมายถึง

- (1) บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
- (2) นิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย
- (3) นิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย และมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) นิติบุคคล ซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือโดยบุคคลตาม (1) หรือ (2) หรือนิติบุคคลซึ่งมีบุคคลตาม (1) หรือ (2) ลงทุนมีมูลค่าตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น

(ข) ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ที่จดทะเบียน ซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการหรือผู้จัดการเป็นบุคคลตาม (1)

(4) นิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย ซึ่งมีหุ้นอันเป็นทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นถือโดยบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3) หรือนิติบุคคล ซึ่งมีบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3) ลงทุนมีมูลค่าตั้งแต่กึ่งหนึ่งของทุนทั้งหมดในนิติบุคคลนั้น

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ได้มีการจัดกลุ่มประเภทของธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย โดยแบ่งประเภทธุรกิจออกเป็น 3 บัญชี ตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ซึ่งประเภทธุรกิจเหล่านั้นส่วนใหญ่จะสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยบัญชีที่หนึ่ง เป็นธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษ บัญชีสองเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ หรือมีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ทัศนกรรมพื้นบ้าน หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และบัญชีที่สาม เป็นธุรกิจคนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว

สำหรับการให้บริการด้านการศึกษา เป็นธุรกิจบริการที่อยู่ในบัญชี 3 ((21) การทำธุรกิจบริการอื่น) ที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับต่างชาติธุรกิจเหล่านี้คนต่างด้าวจะถือหุ้นได้ไม่เกินกึ่งหนึ่ง หากคนต่างด้าวต้องการถือหุ้นเกินกว่ากึ่งหนึ่ง จะต้องขอยื่นคำร้องขอใบอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวพิจารณาอนุญาตเป็นรายกรณี

4. การเปิดเสรีธุรกิจบริการด้านการศึกษาตามความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS)

สาระสำคัญของการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการในระดับภูมิภาคอาเซียนภายใต้ AFAS จะเป็นไปตามข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการ GATS (General Agreement on Trade in Services) Plus คือ มีการดำเนินการเป็นรอบเจรจาในทำนองเดียวกันกับที่ดำเนินการในระดับองค์การการค้าโลก (World Trade Organizations) โดยประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถยื่นข้อเสนอเพื่อเจรจาและสรุปเป็นชุดเอกสาร (Package) สำหรับการเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียน โดยระบุข้อผูกพันการเปิดตลาด (Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) รวมทั้งสิ้น 12 สาขา ประกอบด้วย 12 สาขาย่อย ซึ่งรวมถึงบริการทางการศึกษา (Education Services) โดยเปิดให้ผู้ให้บริการต่างชาติให้บริการด้าน การศึกษาในรูปแบบต่างๆ มากยิ่งขึ้น และเปิดให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นได้อย่างน้อยร้อยละ 70 ภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นปีเป้าหมายที่จะจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั่นเอง ทั้งนี้ภาคบริการการศึกษาเป็น 1 ใน 12 สาขาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนมีข้อตกลงต้องเปิดเสรีโดยการเปิดตลาดและการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (ปัทพร สุคนธมาน, 2559)

การเปิดเสรีตามความตกลงการค้าบริการของอาเซียนในระดับภูมิภาคอาเซียนภายใต้ AFAS อิงหลักการตามข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ขององค์การการค้าโลก แต่เน้นให้เป็นไปในลักษณะที่กว้างและลึกกว่าที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการขององค์การการค้าโลก ซึ่งการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียน มีการจัดทำข้อผูกพันในด้านการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) กล่าวคือ กำหนดให้สมาชิกจะต้องลดหรือยกเลิกข้อจำกัดภายในตารางข้อผูกพันที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการใน 2 ลักษณะ คือ ข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด (limitation to market access) และข้อจำกัดในการให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (limitation to national treatment) (สำนักการค้าบริการและการลงทุน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2559)

ประเทศไทยได้ทำข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการ 3 ชุด ดังนี้

ข้อผูกพันชุดที่ 7 (7th Package of Commitments) ข้อผูกพันชุดนี้ มีผลบังคับตั้งแต่ พ.ศ. 2552 ในด้านธุรกิจบริการการศึกษา กิจกรรมด้านการศึกษาที่ไทยผูกพันไว้ ได้แก่ การศึกษาก่อนวัยเรียน การศึกษาระดับมัธยม การศึกษาเทคนิคและวิชาชีพทั่วไปและสำหรับคนพิการ การศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ และโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศ โดยไทยผูกพันการให้บริการอย่างไม่มีข้อจำกัดในรูปแบบที่ 1 คือ การให้บริการแบบข้ามพรมแดน หมายถึง การให้

ต่างชาติซึ่งอยู่นอกอาณาเขตไทยสามารถให้บริการข้ามพรมแดนเข้ามาในประเทศไทยได้ และรูปแบบที่ 2 คือ การเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ หมายถึง การอนุญาตให้คนไทยเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศได้ และอนุญาตให้อาเซียนเข้ามาจัดตั้งสถาบันการศึกษาในไทยได้ในรูปแบบบริษัท โดยต่างชาติมีสิทธิถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 แต่บริษัทนิติบุคคลต้องมีกรรมการและกรรมการผู้จัดการที่มีสัญชาติไทยไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ ยังอนุญาตให้ต่างชาติประเภทผู้แทนทางธุรกิจ (Business Visitors) และผู้โอนย้ายระหว่างบริษัทในเครือ (Intra - Corporate Transferee) เข้ามาทำงานได้ในการศึกษาระดับมัธยม การศึกษาเทคนิคและวิชาชีพ และการศึกษาผู้ใหญ่ แต่ไม่ผูกพันการเข้ามาประกอบวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษาจากชาติอาเซียนในรูปแบบที่ 4 (การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา) ในระดับการศึกษาก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศในเวทีอื่นๆ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2559)

ข้อผูกพันชุดที่ 8 (8th Package of Commitments) มีผลบังคับใช้เมื่อ 8 มีนาคม 2556 (กรมพัฒนาธุรกิจและการค้า, 2559) สาระสำคัญของข้อผูกพันเปิดเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 ของไทยครอบคลุมประเด็นหลักที่อาจกล่าวโดยสรุปคือ การเปิดเสรีครั้งนี้เป็นการเน้นที่การเข้ามาและออกไปให้บริการในกลุ่มอาเซียนด้วยกันตลอดจนมาตรฐานการให้บริการให้มีเอกภาพในระดับอาเซียนมากยิ่งขึ้น โดยจะค่อยๆ เปิดให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาจัดตั้งธุรกิจได้มากขึ้นจนถึงร้อยละ 70 ซึ่งจะเปิดอย่างเป็นขั้นๆ ต่อไป (วิภาณันท์ ประสมปลื้ม, 2556, หน้า 10) สำหรับข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8 ของไทยในธุรกิจบริการด้านการศึกษา ได้มีการเพิ่มกิจกรรมสาขาบริการด้านการศึกษาที่ไทยผูกพันไว้ในอาเซียนขึ้น คือ บริการการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ส่วนหนึ่งของ CPC 92390)

ข้อผูกพันชุดที่ 9 (9th Package of Commitments) อาเซียนได้ลงนามพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 9 ณ กรุงเนปิดอว์ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งพิธีสารฯ และข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 9 จะมีผลบังคับภายใน 180 วัน ภายหลังจากวันที่ประเทศสมาชิกได้ลงนาม สาระสำคัญของข้อผูกพันเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 9 ของไทย ครอบคลุมประเด็นหลัก คือ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559)

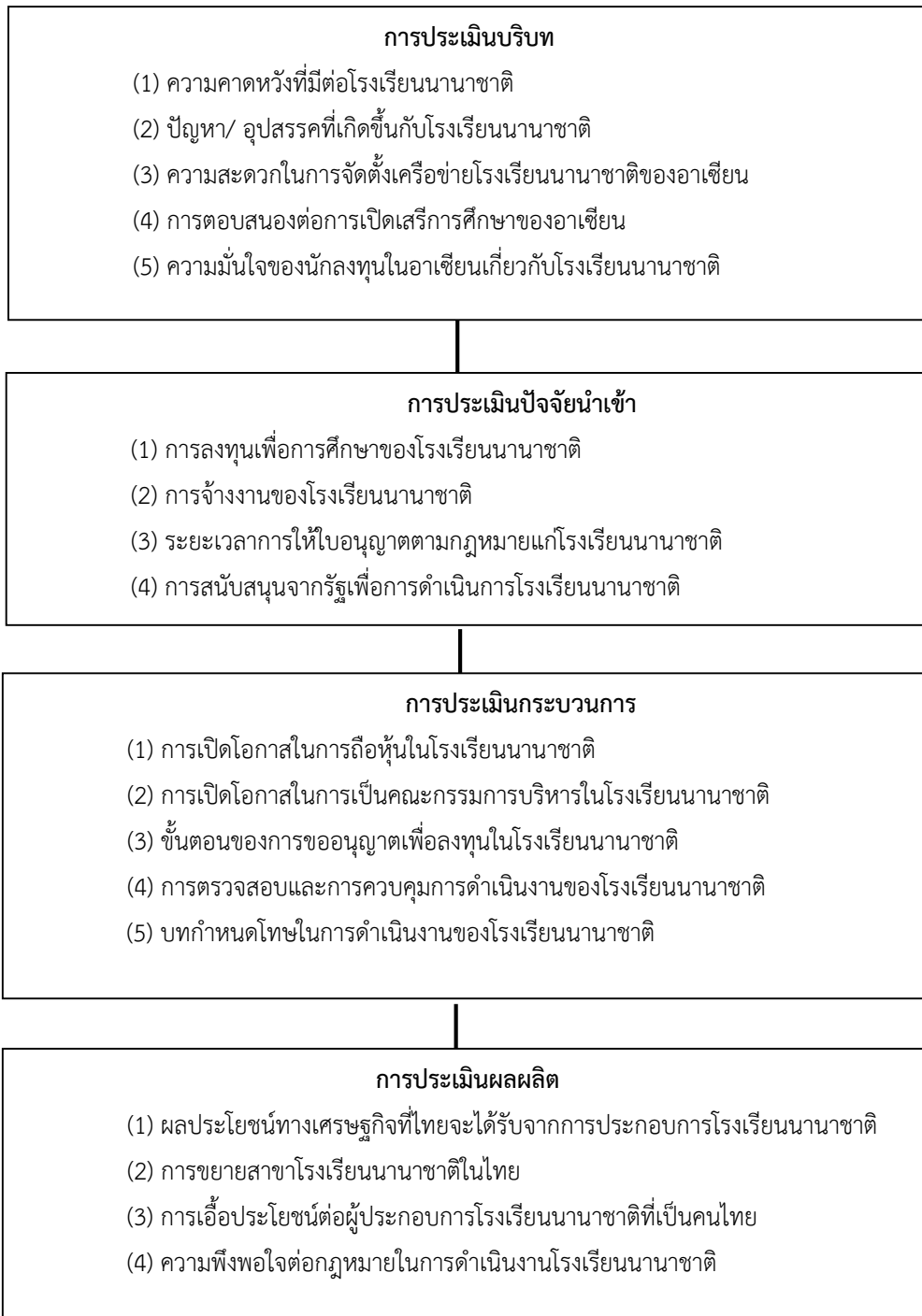
(1) การให้บริการแบบข้ามพรมแดน คือ การให้ต่างชาติซึ่งอยู่นอกอาณาเขตไทยสามารถให้บริการข้ามพรมแดนเข้ามาในประเทศไทยได้

ประพรีร์ อภิชาติสกล/ วรพิทย์ มีมาก

(2) การเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศ คือ การอนุญาตให้คนไทยเดินทางไปใช้บริการในต่างประเทศได้

(3) การจัดตั้งธุรกิจ คือ การให้ต่างชาติเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศไทยในรูปแบบของบริษัทจำกัดที่จดทะเบียนในประเทศไทย โดยจำกัดสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ ไม่เกินร้อยละ 70 หรือ 51 หรือ 49 ของทุนจดทะเบียน ในสาขาบริการที่ผูกพันตามรายละเอียดในตารางข้อผูกพัน

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การประเมินผลพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ภายใต้การเปิดเสรีด้านบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน อยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย
2. เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้ทัศนคติที่มีต่อพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ภายใต้การเปิดเสรีด้านบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียนแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

การวิจัยจะใช้ 2 วิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ จะทำโดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary research) จากข้อมูลทุติยภูมิ ประกอบด้วย

(1) การวิเคราะห์สาระสำคัญของความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) โดยพิจารณาถึงการเปิดการค้าเสรีด้านการศึกษา และตารางข้อผูกพันของประเทศไทยด้านบริการการศึกษา ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน

(2) กฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการวางหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว อันได้แก่ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 รวมทั้งศึกษากฎระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการจัดตั้งและการดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

(3) หนังสือ งานวิจัย บทความ และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยเชิงปริมาณ รูปแบบของการวิจัยที่นำมาใช้ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ โดยการเก็บข้อมูลในภาคสนาม สำหรับวิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้

2.1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร

ได้แก่ (1) คณะกรรมการบริหารโรงเรียนนานาชาติ (2) ครูใหญ่/ ผู้อำนวยการโรงเรียนนานาชาติ (3) ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ (4) ผู้ประกอบการโรงเรียนนานาชาติ (5) ผู้ถือหุ้น (6) กรรมการสมาคมโรงเรียนนานาชาติ

และการสุ่มตัวอย่างจะสุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สูตร

$$n = \frac{Z^2(PQ)}{d^2}$$

n = ขนาดของตัวอย่าง

Z = ค่าสถิติทดสอบ Z ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (มีค่าเท่ากับ 2)

PQ = สัดส่วนของความสำเร็จและความล้มเหลวในการสุ่มตัวอย่าง เท่ากับ (0.50) * (0.50)

d = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ให้เกิดขึ้นได้ เท่ากับ ร้อยละ 10

แทนค่าในสูตร ผลที่ได้มีดังนี้

$$n = \frac{(2)^2(0.50 * 0.50)}{(0.1)^2} = 100$$

จากสูตร จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา เท่ากับ 100 คน

2.2 เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความเชื่อถือได้

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนแรก เป็นการเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ มาวิเคราะห์เพื่อสร้าง

แบบสอบถาม โดยจะทำการสำรวจเอกสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้น จะนำข้อมูลที่ได้มาประมวลเพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่สอง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามจะทดสอบจากความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (Cronbach's alpha coefficient)

ขั้นตอนที่สาม นำแบบสอบถามจากขั้นตอนที่สองไปเก็บข้อมูลในภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การทดสอบแบบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การประเมินผลพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ภายใต้การเปิดเสรีมิติบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน อยู่ในระดับค่อนข้างเห็นด้วย

โดยผลการประเมินที่ได้ คือ

1. มิติบริบท ผลการประเมินในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ส่วนในรายละเอียดนั้น พบว่า มีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วย ได้แก่

- ความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วยว่า กฎหมายช่วยทำให้ความต้องการเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติมีเพิ่มมากขึ้น

- ปัญหา/ อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วยว่า ข้อบัญญัติตามกฎหมายค่อนข้างกว้างและไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปปฏิบัติ

2. มิติปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ส่วนในรายละเอียดนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางเช่นกัน

3. มิติกระบวนการ ผลการประเมินในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ส่วนในรายละเอียดนั้น พบว่า มีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างไม่เห็นด้วย ได้แก่

- การเปิดโอกาสในการถือหุ้นในโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างไม่เห็นด้วยว่า กฎหมายควรเปิดโอกาสให้คนต่างชาติถือหุ้นได้ร้อยละเซนต์

4. มิติผลผลิต ผลการประเมินในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ส่วนในรายละเอียดนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลางเช่นกัน

สมมติฐานที่ 2 เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้ทัศนคติที่มีต่อพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

พ.ศ. 2542 ภายใต้การเปิดเสรีมิติบริการทางการศึกษาในกรอบความตกลงการค้าบริการของอาเซียน แตกต่างกัน

โดยผลการวิเคราะห์มีดังนี้ คือ เมื่อนำคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน เข้ามาพิจารณาร่วมด้วย ผลการประเมินทั้ง 4 มิติ อันได้แก่ มิติบริบท มิติปัจจัยนำเข้า มิติกระบวนการ และมิติผลผลิตนั้นพบว่า ทักษะโดยรวมยังคงอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ในกรณีของการประเมินแต่ละมิติ ผลการประเมินที่ได้พบว่า ทักษะการประเมินจะมีความแตกต่างกันบ้างในกรณีของเพศ สถานภาพ และอายุ อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบทางสถิติพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลแต่ละคุณลักษณะ ไม่มีทักษะที่แตกต่างกันในการประเมินพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ทั้ง 4 มิติ ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และเมื่อประเมินแต่ละมิติในรายละเอียด โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ผลการประเมินที่ได้พบว่า ไม่มีทักษะที่แตกต่างกันในการประเมินพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

อภิปรายผล

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. มิติบริบท การประเมินมิตินี้จะเป็นการประเมินโรงเรียนนานาชาติในประเด็นของกฎหมายเกี่ยวกับ ความคาดหวัง ปัญหา/ อุปสรรคที่เกิดขึ้น ความสะดวกในการจัดตั้งเครือข่าย การตอบสนองต่อการเปิดเสรีการศึกษา และความมั่นใจของนักลงทุนในอาเซียน

ผลการประเมินพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ในมิติบริบทพบว่า เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะส่วนบุคคล ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มในทางค่อนข้างเห็นด้วย ได้แก่ ความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียนนานาชาติ ปัญหา/ อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนนานาชาติ และการตอบสนองต่อการเปิดเสรีการศึกษา ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) ความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า กฎหมายช่วยทำให้ความต้องการเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติมีเพิ่มมากขึ้น ผลที่ออกมานี้อธิบายได้ว่าเป็นเพราะการมีกฎหมายควบคุมการประกอบการธุรกิจของคนต่างด้าวที่เข้มงวด และสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้คนต่างชาติ ผู้ประกอบธุรกิจโรงเรียนนานาชาติที่เข้ามาให้บริการกับคนในประเทศไทยนั้นถูกควบคุม และมั่นใจได้ว่าการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวจะเป็นการแข่งขันใน

ด้านการให้บริการการศึกษาอย่างเป็นทางการซึ่งจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคนิค และวิทยาการใหม่ๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อนักเรียน

(2) ปัญหา/ อุปสรรคที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ข้อบัญญัติ ตามกฎหมายค่อนข้างกว้างและไม่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปปฏิบัติ ผลที่ออกมาเช่นนี้อธิบาย ได้ว่าเป็นเพราะ ธุรกิจการศึกษาจัดว่าเป็นการบริการอย่างหนึ่ง ภาคบริการนั้นเป็นธุรกิจที่อยู่ใน บัญชี 3 ข้อ (21) การทำธุรกิจบริการอื่น ในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของ คนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ในบัญชี 3 ได้กำหนดประเภทธุรกิจที่คนไทยยังไม่พร้อมที่จะแข่งขันกับ คนต่างด้าวไว้ในลักษณะที่กว้างขวางมากแบบครอบคลุม จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องการบังคับใช้ กฎหมายเพราะกฎหมายที่ไม่ชัดเจน มีช่องว่างและอาจจะเข้มงวดเกินไปในบางกรณีจนไม่สอดคล้อง กับความเป็นจริง ทำให้ในทางปฏิบัตินั้นมีนักธุรกิจต่างชาติจำนวนมากเข้ามาประกอบธุรกิจในฐานะ นิติบุคคลไทยทั้งอย่างถูกกฎหมายด้วยการถือหุ้นทางอ้อมและอย่างผิดกฎหมายด้วยการถือหุ้นผ่าน ตัวแทน (Nominee) ไทยเพื่อลดภาระต้นทุนและความยุ่งยากในการขออนุญาตการประกอบธุรกิจ

(3) การตอบสนองต่อการเปิดเสรีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า กฎหมายตอบสนอง การเปิดเสรีทางการศึกษาของอาเซียน ผลที่ได้เช่นนี้อธิบายได้ว่า อาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมองใน แง่ผลประโยชน์ของตนเองที่หากว่ายังมีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 อยู่ กฎเกณฑ์ทั้งหลายเหล่านั้นจะช่วยควบคุมการเข้ามาประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวใน ประเทศไทยซึ่งจะช่วยปกป้องคุ้มครองผู้ประกอบการคนไทยที่ยังไม่พร้อมจะแข่งขันธุรกิจให้ยังคงอยู่ รอดต่อไปได้ เพราะในความเป็นจริงแล้ว พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ การลงทุน และการค้า ระหว่างประเทศในขณะนั้น แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปมาก รวมถึง การที่ไทยได้เข้าร่วมเจรจาตกลงการเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียน (AFAS) ทำให้ กฎเกณฑ์บาง ประการในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ไม่สอดคล้องกับ ความเป็นจริง เช่น เงื่อนไขของประชาคมเศรษฐกิจของอาเซียนที่ให้นักลงทุนอาเซียนถือหุ้นในธุรกิจ บริการที่จัดตั้งในประเทศสมาชิกได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เป็นต้น ในทุกสาขาบริการภายในปี พ.ศ. 2558 เป็นต้น ดังนั้น จากที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 กำหนดให้คนต่างด้าวมียุทธศาสตร์ไม่เกินร้อยละ 49 อาจจะไม่สอดคล้องกับการเปิดเสรีทางการค้าบริการ อาเซียนและต้องมีการแก้ไขในส่วนของคำนิยาม สัดส่วนการถือหุ้นในนิติบุคคลใหม่

ส่วนประเด็นความสะดวกในการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนนานาชาติในอาเซียน และ ความมั่นใจของนักลงทุนในอาเซียน กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มในทางเห็นด้วยปานกลางนั้น อธิบายได้

ว่าอาจเป็นเพราะประเทศไทยยังไม่ใช่ประเทศที่เป็นผู้นำที่มีความก้าวหน้าทางด้านการจัดการบริการ การศึกษา หากเทียบกับสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ซึ่งประเทศเหล่านั้น มีกลยุทธ์การตลาดของประเทศที่เข้มแข็งและสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ รวมถึง การสร้างความร่วมมือและความช่วยเหลือในลักษณะเครือข่าย ประเทศไทยอาจต้องพัฒนาศักยภาพ ด้านธุรกิจการศึกษานานาชาติของประเทศไทยเพิ่มเติม การเปิดการค้าเสรีด้านการบริการการศึกษา ในอาเซียนนั้น อาจเป็นเหตุจูงใจให้มีประเทศคู่แข่งรายใหม่ๆ สนใจ และให้การส่งเสริมธุรกิจ ประเภทนี้มากขึ้น โดยเฉพาะประเทศคู่แข่งของประเทศไทย เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เป็นต้น ในปัจจุบัน ประเทศเหล่านี้ได้พัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมธุรกิจการศึกษานานาชาติในหลาย วิธี เช่น จัดทำความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศผู้นำด้านการศึกษา ความร่วมมือในการ แลกเปลี่ยนนักเรียนระหว่างกัน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในประเทศมากขึ้น

2. มิติปัจจัยนำเข้า การประเมินมิตินี้จะเป็นการประเมินโรงเรียนนานาชาติในประเด็นของ กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน การจ้างงาน ระยะเวลาการให้ใบอนุญาต และการสนับสนุนจากรัฐ

ผลการประเมินพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ในมิติปัจจัย นำเข้าพบว่า เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มในทางเห็นด้วย ปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ เนื่องจากปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติได้มีบทบาทสำคัญต่อ การศึกษาของชาติ รัฐบาลมีหน้าที่จัดหาและดำเนินการให้คนไทยสามารถเข้าถึงและได้รับการ บริการการศึกษาที่มีคุณภาพ ดังนั้น จึงได้ส่งเสริมให้ภาคเอกชนไทยและต่างชาติเข้ามาลงทุนจัดตั้ง โรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น โดยมีมาตรการจูงใจทางด้านภาษี พร้อมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวให้มีความสอดคล้องกับการเปิดเสรีการค้าบริการมากขึ้น โดยที่ ผ่านมาได้มียกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 อันเป็นกฎหมายเดิมที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในประเทศไทย และประกาศใช้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจ ของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 แทน แต่การมีขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจต่างด้าว นั้นยังมีความยุ่งยาก เตรียมเอกสารมากมาย และมีขั้นตอนที่ใช้เวลานาน และยังมีกฎเกณฑ์ที่ทำให้ ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติภายหลังที่ได้รับใบอนุญาตอีก จึงอาจทำให้ผู้ประกอบการอาจมองว่า กฎหมายฉบับนี้อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งธุรกิจได้

นอกจากนั้น การประกอบธุรกิจด้านการศึกษายังตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย การศึกษาอื่นๆ อีกด้วย เช่น พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 ปรับปรุงแก้ไขโดย พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 และนอกจากนั้นยังมีกฎระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวข้องกับการศึกษากำกับดูแลเรื่องโรงเรียนนานาชาติ และการขออนุญาตจัดตั้งที่

ประพีร์ อภิชาติสกุล/ วรพิทย์ มีมาก

มีการปรับปรุงให้เกิดความคล่องตัวขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงคุณภาพการเรียนการสอน แต่บทบัญญัติและระเบียบข้อบังคับต่างๆ เหล่านั้น เช่น การกำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบกิจการ ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ/ การดำเนินงาน การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ในกรณีที่มีการฝ่าฝืน จะมีบทลงโทษ ทั้งการจำคุกและการปรับ ด้วยการกำหนดกฎเกณฑ์ดังกล่าวของรัฐเช่นนี้ อาจทำให้เอกชนเห็นว่า รัฐจะมุ่งเน้นในเรื่องของการควบคุมมากกว่าการส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งจะส่งผลทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจโรงเรียนนานาชาติและการดำเนินการของเอกชนในการขอจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ

3. มิติกระบวนการ การประเมินมิตินี้จะเป็นการประเมินโรงเรียนนานาชาติในประเด็นของกฎหมายเกี่ยวกับ การเปิดโอกาสในการถือหุ้น การเป็นคณะกรรมการบริหาร ขั้นตอนของการขออนุญาตเพื่อการลงทุน และการตรวจสอบ/ การควบคุม/ การลงโทษ

ผลการประเมินพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ในมิติกระบวนการ พบว่า เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มในทางค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับประเด็นการเปิดโอกาสในการถือหุ้น และการเป็นคณะกรรมการบริหาร ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

(1) การเปิดโอกาสในการถือหุ้น กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างไม่เห็นด้วยว่า กฎหมายควรเปิดโอกาสให้คนต่างชาติถือหุ้นได้ร้อยละเช่นต้นนั้น เป็นเพราะการให้โอกาสแก่คนต่างชาติถือหุ้นได้ 100% จะถือว่าเป็นการเสี่ยงต่อกิจการของคนไทยที่อาจตกอยู่ในความควบคุมของต่างชาติและนำไปสู่การสูญเสียอธิปไตยทางเศรษฐกิจของชาติ และในธุรกิจบางสาขาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติและความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่คนไทยยังไม่พร้อมนั้นควรที่จะให้ความคุ้มครองต่อไป

(2) การเป็นคณะกรรมการบริหาร กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างไม่เห็นด้วยว่า กฎหมายควรเปิดโอกาสให้คนต่างชาติสามารถเป็นกรรมการได้ทั้งหมด โดยไม่ต้องมีกรรมการที่เป็นคนไทยนั้น เป็นเพราะการดำเนินกิจการโดยมีคนต่างด้าวเป็นกรรมการและมีอำนาจในการบริหารกิจการจะเป็นการครอบงำการจัดการนิติบุคคลไทย โดยเฉพาะธุรกิจบริการการศึกษา ถือว่าเป็นธุรกิจที่ละเอียดอ่อน ซับซ้อน ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมของชาติ รวมไปถึงการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนที่มีความรู้และมีคุณภาพในสังคมให้มากขึ้น ไม่ใช่มีเป้าหมายทางธุรกิจโดยมุ่งที่ผลกำไรเป็นสำคัญเพียงอย่างเดียว

ในส่วนขั้นตอนของการขออนุญาตเพื่อการลงทุนโรงเรียนนานาชาติ กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วยว่า ขั้นตอนของการขออนุญาตเพื่อการลงทุนโรงเรียนนานาชาติในไทย ยุ่งยาก และล่าช้า อธิบายได้ว่า ในมาตรา 17 ของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 นั้นได้ระบุถึงขั้นตอนต่างๆ ในการให้คนต่างด้าวยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจต่อรัฐมนตรีหรืออธิบดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งเมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่าขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตขั้นตอนการยื่นขอรับใบอนุญาตต้องใช้เวลาอันไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเอกสารหรือการพิจารณาการอนุญาตหรือไม่อนุญาต

4. มิติผลผลิต การประเมินมิตินี้จะเป็นการประเมินโรงเรียนนานาชาติในประเด็นของกฎหมายเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไทยจะได้รับ การขยายสาขาโรงเรียนนานาชาติในไทย การเอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการโรงเรียนนานาชาติที่เป็นคนไทย และความพึงพอใจที่มีต่อกฎหมาย

ผลการประเมินพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ในมิติผลผลิตพบว่า เมื่อพิจารณาจากคุณลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วยเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไทยจะได้รับ และการขยายสาขาโรงเรียนนานาชาติในไทย

(1) ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไทยจะได้รับ กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วยว่าผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวมที่คาดว่าประเทศไทยจะได้รับจากการประกอบกิจการโรงเรียนนานาชาติมีสูง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ การเปิดเสรีด้านการศึกษาจะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายและเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้ และที่สำคัญจะมีผลต่อการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทย หากมีการลงทุนจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศเพิ่มมากขึ้น นอกจากจะเปิดโอกาสให้คนไทยได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นแล้ว ธุรกิจบริการด้านการศึกษายังสามารถหารายได้ให้ประเทศไทย การลงทุนของชาวต่างชาติจะเป็นขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วย

(2) การขยายสาขาโรงเรียนนานาชาติในไทย กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วยว่ากฎหมายช่วยส่งเสริมให้โรงเรียนนานาชาติของต่างชาติเข้ามาขยายสาขาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ว่า การมีกฎหมาย ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส จะช่วยเอื้อให้เกิดประโยชน์ต่อการที่นักลงทุนต่างชาติจะเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศไทย หากมีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์กับต่างชาติในขณะที่กฎหมายก็ยังคงสร้างหลักประกันให้คนไทยจะไม่ถูกเอาเปรียบจากการแข่งขันก็จะส่งผลดีต่อบรรยากาศการลงทุนในไทยและมีโอกาสทำให้โรงเรียนนานาชาติในต่างประเทศเข้ามาขยายสาขาในไทย

สำหรับประเด็นของความพึงพอใจที่มีต่อพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 นั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยปานกลางเกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้ อธิบายได้ว่า พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ยังมีกฎเกณฑ์ส่วนหนึ่งที่ไม่สอดคล้องต่อการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน (AFAS) เพราะยังมีข้อจำกัดต่างๆ ไม่เป็นไปตามข้อผูกพัน เช่น การให้เงินลงทุนอาเซียนถือหุ้นในธุรกิจบริการที่จัดตั้งในประเทศสมาชิกได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เป็นต้น ในทุกสาขาบริการภายในปี พ.ศ. 2558 โดยที่ปัจจุบันกฎหมายฉบับนี้กำหนดให้คนต่างด้าวถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 49 เท่านั้น หากไม่มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับความตกลงดังกล่าว ก็อาจจะเป็นการปิดกั้นการลงทุนจากนักลงทุนในอาเซียนซึ่งอาจจะทำให้ไทยสูญเสียโอกาสและรายได้จำนวนมากไป แต่ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักเกณฑ์ต่างๆ ให้รองรับการเปิดเสรีมากขึ้นอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยในกรณีที่คนไทยยังไม่พร้อมจะแข่งขัน โดยเฉพาะธุรกิจการศึกษาที่อาจจะมี ความซับซ้อนและเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพคน การศึกษา และสังคมไทยด้วยส่วนรวม ซึ่งควรที่จะควบคุมและมีข้อจำกัดมากกว่าการทำธุรกิจบริการประเภทอื่นๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. มิติบริบท ข้อเสนอแนะมีดังนี้

การเปิดเสรีการค้าบริการทางการศึกษาในกรอบของอาเซียนนั้น ในส่วนของโรงเรียนนานาชาติ จะเป็นการเปิดโอกาสให้นักลงทุนในอาเซียนเข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย อันนำมาซึ่งรายได้และเงินลงทุนจำนวนมาก รัฐบาลควรให้การส่งเสริมดูแล และให้ความสะดวกในการเข้ามาจัดตั้งธุรกิจของคนต่างด้าวในประเทศไทย โดยเฉพาะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ข้อระเบียบต่างๆ ให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส ลดความยุ่งยาก ซับซ้อน เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกต่อการจัดตั้งธุรกิจด้านการศึกษา และให้สอดคล้องกับข้อตกลงการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียนด้วย โดยเฉพาะกฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ยังมีหลักเกณฑ์ที่เป็นการจำกัดขอบเขตและช่องทางการจัดตั้งธุรกิจของคนต่างด้าวในการจะเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศไทย ดังนั้น จึงควรลดความเข้มงวดของการจัดตั้งธุรกิจลง โดยในเรื่องธุรกิจการศึกษานั้นรัฐบาลอาจจะไปทำการควบคุมระเบียบมาตรฐาน การศึกษา คุณภาพ คุณสมบัติของบุคลากรทางการศึกษา หรือการดำเนินการจัดการโรงเรียนนานาชาติแทน การลดข้อจำกัดและการควบคุมธุรกิจของคนต่างด้าวลงจะทำให้ไทยสามารถดึงดูด

และสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนในการเข้ามาลงทุนในกิจการโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ รัฐบาลควรผลักดันส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษานานาชาติในอาเซียน โดยการพัฒนาและยกระดับการศึกษาไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในอาเซียน และแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน ซึ่งก็จะเป็นการแสดงถึงศักยภาพของการศึกษาไทยในการดึงดูดนักลงทุนได้ด้วยเช่นกัน

2. มิติปัจจัยนำเข้า ข้อเสนอแนะมีดังนี้

ธุรกิจการศึกษานานาชาติถือเป็นธุรกิจหนึ่งที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทย โดยเฉพาะโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย จะได้รับความสนใจจากนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ข้อเสนอ คือ เมื่อธุรกิจด้านนี้เติบโตอย่างรวดเร็วและได้รับความสนใจจากต่างประเทศในการลงทุนเพิ่มขึ้นแล้ว รัฐบาลควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขประเภทธุรกิจตามกฎหมายใหม่ ทั้งนี้เพราะในพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ ธุรกิจด้านการศึกษาจัดเป็นธุรกิจที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติกลุ่มบัญชี 3 ข้อ 21 คือ การทำธุรกิจบริการอื่น ซึ่งธุรกิจที่อยู่ในบัญชี 3 นี้ จะถูกจัดเป็นธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันกับนักลงทุนจากนานาชาติ ธุรกิจบัญชี 3 นี้ นักลงทุนต่างประเทศไม่สามารถจัดตั้งธุรกิจได้ โดยในกฎหมายกำหนดว่า คนต่างชาติสามารถถือหุ้นในนิติบุคคลได้ ร้อยละ 49 เท่านั้น หากต้องการถือหุ้นเกินกว่านั้นจะต้องขอยื่นคำร้องขอใบอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้ากระทรวงพาณิชย์ ซึ่งจะมีการพิจารณาอนุญาตให้เป็นรายการณีไป ซึ่งการระบุไว้ในกฎหมายเช่นนี้ จะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามาลงทุนของคนต่างชาติในธุรกิจบริการการศึกษาในกรณีโรงเรียนนานาชาติ จึงสมควรพิจารณาทบทวนยกเลิก หรือปรับปรุงแก้ไขรายการประเภทธุรกิจในบัญชี 3 ท้ายพระราชบัญญัติใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปิดเสรีด้านการค้าบริการทางการศึกษาในอาเซียน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของเศรษฐกิจส่วนรวม

3. มิติกระบวนการ ข้อเสนอแนะมีดังนี้

ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของไทยที่ใช้ควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวได้มีข้อกำหนดและข้อจำกัดต่างๆ ที่ทำให้ชาวต่างชาติไม่สามารถเข้ามาจดทะเบียนถือหุ้นในบริษัทไทยได้ทั้งหมด โดยกฎหมายได้จำกัดสัดส่วนการถือหุ้นไว้ที่ คนไทยถือหุ้น ร้อยละ 51 และให้ชาวต่างชาติถือหุ้นร้อยละ 49 ข้อบัญญัติดังกล่าวนำไปสู่การเลี่ยงกฎหมายในลักษณะที่จัดการให้มีบุคคลหรือนิติบุคคลสัญชาติไทยถือหุ้นแทน (Nominee) จึงควรมีการนิยามคำว่า “คนต่างด้าว” ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียนที่สมาชิกมีการตั้งเป้าหมายไว้ว่าอนุญาตให้นักลงทุนในอาเซียนถือหุ้นได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในทุกสาขาบริการภายในปี พ.ศ. 2558 จึงจำเป็นต้องปรับปรุงกฎหมายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ให้สอดคล้องโดยการแก้ไข มาตรา 4 ที่ได้กำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของคนต่างด้าวในนิติบุคคลให้เป็นไปตามข้อตกลงการค้าบริการในกรอบของอาเซียนด้วย

ในส่วนของขั้นตอนการขอใบอนุญาตจัดตั้งธุรกิจนั้นควรลดขั้นตอนที่ยุ่งยาก และความล่าช้าในการพิจารณาออกใบอนุญาต รวมถึงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย ควรมีการรวบรวมไว้ให้ชัดเจน เช่น อาจจะทำในลักษณะคู่มือ และให้ยกเลิกระเบียบข้อบังคับที่หมดความจำเป็นหรือซ้ำซ้อนกฎหมายควร มีลักษณะเป็นการเอื้ออำนวยความสะดวกมากกว่าจะเพิ่มภาระและความยุ่งยากแก่ผู้ที่จะลงทุนทำธุรกิจโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

4. มิติผลผลิต ข้อเสนอแนะมีดังนี้

การเปิดเสรีการค้าบริการในธุรกิจการศึกษาภายในอาเซียน ถือเป็นโอกาสที่ดีสำหรับประเทศไทยในการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทย ดังนั้น การแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ให้สอดคล้องกับข้อตกลงการค้าบริการในอาเซียน นับเป็นส่วนหนึ่งที่จะดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติสนใจจะเข้ามาจัดตั้งธุรกิจหรือการขยายสาขาโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย แต่สิ่งที่พึงตระหนัก คือ การเปิดเสรีในธุรกิจการศึกษาจะมุ่งเน้นแต่เรื่องการแสวงหาประโยชน์เพียงอย่างเดียวไม่ได้ สิ่งที่ต้องพิจารณาด้วย คือ มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนนานาชาติ ทั้งนี้เพราะธุรกิจการศึกษาจะแตกต่างอย่างมากจากธุรกิจอื่นที่มุ่งแสวงหากำไร อย่างไรก็ตาม การแก้ไขกฎหมายให้เปิดเสรีมากขึ้น ก็ควรคำนึงถึงการคุ้มครองผลประโยชน์ของคนไทย โดยการกำหนดให้มีมาตรการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่เป็นคนไทยด้วย รวมทั้งต้องสร้างความมั่นใจต่อนักธุรกิจไทยว่า จะไม่ถูกเอาเปรียบและมีการแข่งขันกันในตลาดอย่างเป็นธรรม

รายการอ้างอิง

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2558). *บริการสาขาการศึกษา*. วันที่ค้นข้อมูล 25 ตุลาคม 2558, จาก http://www.thaifta.com/ThaiFTA/Portals/0/service_edu.pdf
- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2559). *ธุรกิจบริการ : การศึกษา*. วันที่ค้นข้อมูล 16 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.dtn.go.th/files/94/Media/Mk/edu29-05-55.pdf>

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2559). *ข้อมูลธุรกิจบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน (AFAS) ที่อยู่ในบัญชีท้าย พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542*. วันที่ค้นข้อมูล 17 มิถุนายน 2559, จาก http://dbd.go.th/download/article/article_20160325134254.pdf
- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (2558). *ความตกลงการค้าของอาเซียน*. วันที่ค้นข้อมูล 4 สิงหาคม 2558, จาก <http://www.dpim.go.th/service/download?articleid=3291&F=5083>
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเอส.พรินติ้งเฮาส์.
- ปีพพร สุคนธมาน. (2559). *การเปิดเสรีด้านการศึกษาระดับภูมิภาคอาเซียน*. วันที่ค้นข้อมูล 15 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.thai-aec.com/697>
- พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน และคณะ. (2555). *การพัฒนาบุคลากรและผลิตภาพบุคลากรเพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียน*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2556). *โรงเรียนนานาชาติคึกคักรับเออีซี หน้าใหม่แห่งซิงคโปร์ลดโต 16% สะพัด 1.9 หมื่นล้าน*. วันที่ค้นข้อมูล 24 พฤษภาคม 2556, จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1369333636
- วณิชชา ภัทรประสิทธิ์. (2558). *โรงเรียนนานาชาตินโยบายและแนวปฏิบัติที่สำคัญสำหรับโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย*. วันที่ค้นข้อมูล 31 มีนาคม 2558, จาก <http://www.vcharkarn.com/vblog/38037>
- วิภานันท์ ประสมปลื้ม. (2556, 10 เมษายน). *อาเซียน : ข้อมูลฟื้นเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 8*. *หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ*, หน้า 10.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2559). *การมีผลใช้ บังคับของพิธีสารอนุวัติข้อมูลฟื้นเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 9 และตารางข้อมูลฟื้นแนบท้ายพิธีสารฯ ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน*. วันที่ค้นข้อมูล 17 มิถุนายน 2559, จาก <http://www.fap.or.th/index.php?lay=show&ac=article&id=539846806&Ntype=30>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *สถิติการศึกษาของประเทศไทยปีการศึกษา 2556-2557*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Alkin, M. C. (1969). *Evaluation Theory Development*. Thousand Oaks, United States: Sage Publications Inc.

ประพีร์ อภิชาติสกุล/ วรพิทย์ มีมาก

Rossi, P. H. & Freeman, H. E. (1993). *Evaluation: A Systematic Approach*. Newbury Park, Calif: Sage Publications.

Scriven, M. (1967). *The Methodology of Evaluation: Perspective in Public Service and Social Action Programs*. New York: Russell Sage Foundation.

Stufflebeam, D. L. & others. (1971). *Educational Evaluation and Decision Making*. Illinois: F.E.Peacock Publishers.